

Justitministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

15. september 2008
9.2.2.8

Eddie Omar Rosenberg Khawaja

Vedr.: Dyrenes Beskyttelses kommentarer til Dyreværnsrådets udtalelse om kastration af svin

Dyrenes Beskyttelse skal hermed fremkomme med sine kommentarer til Dyreværnsrådets udtalelse om kastration af svin:

Ornelugt og en meget ubehagelig afsmag i kødet er et problem, som forekommer hos 5-10 % af alle ukastrerede hangrise. Ornelugten skyldes først og fremmest duftstoffet skatol, men også androstenon har betydning - især i samspil med skatols lugtforstærkende egenskaber. I starten af 90'erne forsøgte svinebranchen sig med at undlade kastration i det såkaldte "Hangriseprojekt". I stedet sorterede man grise med ornelugt fra på slagteriet ved at måle mængden af skatol i spæk-ket. Et forbud i Tyskland (det største marked for dansk svinekød) mod import af kød sorteret på denne måde betød dog, at produktionsformen blev opgivet. Kødet blev nemlig ikke testet for androstenon, som ifølge tyskerne er vigtigere mht. udvikling af ornelugt. Problemet med ornelugt betyder, at alle danske hangrise i dag rutinemæssigt udsættes for kirurgisk kastration. Det gælder også grise produceret under Dyrenes Beskyttelses mærkekrav.

Kirurgisk kastration foregår traditionelt ved, at grisen fikseres, hvorefter pungen skæres op med en skarp skalpel. Herefter trækkes testiklen ud af pungen, og sædstrengen skæres over. I nogle tilfælde pudres kastrationssåret til slut med et antiseptisk pulver. Sammenlagt varer proceduren under ét minut. Fordelene ved indgrebet er, at kastrerede hangrise ikke udvikler ornelugt, at der udvises mindre aggression og færre slagsmål i slagtesvineflokkene, og at han- og hungrise nemmere kan blandes sammen i grupper. Men der er væsentlige ulemper forbundet med indgrebet.

I henhold til Bekendtgørelse om halekupering og kastration af dyr, må dyr kun kastreres, hvis de bedøves, inden kastrationen foretages. Netop pattegrise må dog kastreres uden forudgående bedøvelse, hvis det sker inden for 2.-7. levedøgn. Foretages kastrationen efter 7. levedøgn, skal grisene bedøves og gives længerevarende smertebehandling. Det er påvist, at kastration foretaget uden bedøvelse er smertefuldt (fx Hay et al., 2003; Moya et al., 2008; Weary et al., 1998). Baggrunden for, at lovgivningen tillader kastration af nyfødte pattegrise uden bedøvelse, er en forestilling om, at nyfødte dyr pga. et uudviklet nervesystem er mindre smertesensitive end ældre dyr. Data fra mennesker og gnavere har dog tydeligt demonstreret, at nyfødte kan føle stor smerte (EFSA Report, 2004), og der er absolut ingen grund til at tro, at det skulle forholde sig anderledes hos grise. Desuden viste et forsøg, hvor grise blev kastreret hhv. 3, 10 og 17 dage efter fødslen, at effekten af kastration var ens ved de tre aldre (Taylor et al., 2001).

Der er foretaget en del undersøgelser af kastration uden bedøvelse, og konklusionerne peger generelt på, at proceduren udgør en et velfærds-mæssigt problem. For eksempel fandt Moya et al. (2008), at kirurgisk kastration fremprovokede specifik smerterelateret adfærd såsom sammenkrybning, krampetrækninger og skælven. Kastrerede grise gik mindre rundt, undgik siddeposition og tilbragte mere tid alene end ikke-kastrerede grise. Der var desuden en tendens til et højere niveau af cortisol hos kastrerede grise. Kastrerede grise oplevede smerte og ubehag i helt op til 4 dage efter indgrebet. I overensstemmelse hermed fandt Hay et al. (2003), at kirurgisk kastrerede grise generelt var mindre aktive, pattede og masserede soens yver mindre, gik mere rundt og udviste mere smerterelateret adfærd end ikke-kastrerede grise. Flere af adfærdsforandringerne varede i mere end 24 timer efter kastration, og nogle var stadig til stede efter 4 dage. Desuden har undersøgelser vist, at de højfrekvente hyl, grise frembringer i forbindelse med kastration, var langt mere intense og varede længere hos grise, der blev kastreret uden bedøvelse, end hos grise, der blev "shamkastreret" (dvs. undergik samme behandling som kastrerede grise uden dog at blive udsat for selve kastrationsindgrebet) (EFSA Report, 2004).

I Norge har kastration af grise uden forudgående bedøvelse været forbudt siden 2002. Indgrebet skal nu foretages af en dyrlæge under bedøvelse. Hvis grisene er ældre end 7 dage, skal der ud over bedøvelse anvendes langtidsvirkende smertebehandling. Ifølge § 10 i den norske forskrift for svinehold skulle et decideret forbud mod kastration af grise være trådt i kraft den 1. januar 2009. Denne er dog ifølge det norske Landbrugs- og Matdepartement for nylig blevet udsat på ubestemt tid (Altinget, 2008). I Sverige gælder der samme regler for kastration af grise som i Danmark (Altinget, 2008). I Schweiz vil kastration af grise uden bedøvelse blive forbudt per 1. januar 2009. I Australien, Storbritannien og Irland benytter man generelt ikke kastration (EFSA Report, 2004). I Holland finder de gældende EU-regler anvendelse. Men alle hollandske led lige fra svineproducenterne, over slagterierne til detailhandlen har underskrevet en erklæring, hvori de meddeler, at de vil stræbe efter at ophøre med kastration af grise i 2015. Desuden må der fra 2009 kun findes kød fra grise kastreret under bedøvelse på det hollandske marked (Eurogroup, 2007). I Belgien har der været en heftig diskussion om emnet kastration. Diskussionen ender formentlig ud med en frivillig aftale i stil med den hollandske.

Ved at bedøve forud for kirurgisk kastration kan den negative effekt på grisenes velfærd reduceres. Der kan i forbindelse med kirurgisk kastration udføres enten generel eller lokal anæstesi. Generel anæstesi er associeret med en dyb søvn, der kan føre til fx manglende indtagelse af føde og ihjellægning. Desuden fører anæstesi ved injektion ikke altid til tilstrækkelig smertereduktion. Alternativt er det i praksis muligt at udføre epidural anæstesi på smågrise, men metoden er meget arbejdskrævende og derfor ikke egnet til et stort antal dyr (EFSA Report, 2004).

Lokal anæstesi er den mest benyttede metode i forsøg, der er designet til at reducere smerte i forbindelse med kastration af grise. Lokalbedøvelser kan injiceres under huden eller i sædstrengen, og man har diskuteret, hvorvidt injektionen også er smertefuld i sig selv. Måling af blodtryk og puls hos kastrerede grise har dog vist, at injektion med lidokain er mindre smertefuldt end selve kastrationsindgrebet, og at injektion reducerer smerten ved kastration (Haga and Ranheim, 2004). I Norge, hvor kastration uden bedøvelse er forbudt, lokalbedøves de nyfødte grise rutinemæssigt i testiklerne med lidokain inden kastration. I en norsk undersøgelse blev der målt en større blodtryksstigning som respons på kastration hos ikke-lokalbedøvede grise end hos grise, der blev injiceret med lidokain forud for kastrations. Det indikerer, at kastration efter injektion med lidokain er mindre smertefuldt end kastration uden lokal anæstesi (Ranheim og Haga, 2006). Også Lahrman et al. (2004) har undersøgt konsekvenserne af anæstesi i forbindelse med

kastration. De fandt, at anæsthesien betød blot 12 sek. ekstra arbejde per gris. Lahrmann et al. (2004) har dog fundet en højere dødelighed inden for 24 timer efter kastration, en højere dødelighed i diegivningsperioden, mere inflammation i kastrationssåret, mere diarré og lavere tilvækst i diegivningsperioden hos grise, der blev bedøvet inden kastration. På trods heraf anbefaler Lahrmann et al. (2004) anæstesi af hensyn til dyrevelfærden. Nyborg et al. (2000) fandt i en undersøgelse en større mængde af et specifikt protein, der dannes i bestemte neuroner i rygmærven efter smertefulde stimuli, hos ikke-lokalbedøvede grise i forbindelse med kastration end hos lokalbedøvede grise. Nyborg et al. (2000) registrerede også grisenes adfærd, og på baggrund af observationerne stiller de spørgsmålstegn ved, om det dyreetisk kan retfærdiggøres fortsat at kastrere grise uden lokalbedøvelse. Hvad angår den smerte, grisene oplever efter kastrationsindgrebet, betvivler resultaterne fra en hollandsk undersøgelse, at lidokain skulle have nogen effekt på den smerterelaterede adfærd efter kastration (Kluiwers-Poodt et al., 2007).

I Norge, hvor det som nævnt er forbudt at kastrere grise uden forudgående bedøvelse, foregår således indgrebet ved assistance af en dyrlæge, som lægger en bedøvelse med et stik i hver testikel. Den mest almindelige metode i Norge er injektion med lidokain, ca. 0,5 ml x 2 (10 mg/ml med adrenalin) kombineret med en intramuskulær NSAID-injektion (meloxicam, flunixin eller ketoprofen), der virker smertestillende. Det er lovkrav i Norge at give en NSAID-injektionen i forbindelse med kastration under bedøvelse – alligevel undlades det af en del norske dyrlæger (Birgit Ranheim, pers. com.). Der er desuden kun ringe dokumentation hvad angår deres effektivitet, toksicitet og bivirkninger (EFSA Report, 2004). De norske grise gives ingen postoperativ smertebehandling. Birgit Ranheim, forsker på Norges Veterinære Højskole (pers. com.) påpeger, at der er et generelt behov for at undersøge, hvilke lægemidler der har en smertestillende effekt efter kastration, og ved hvilke doser de er effektive.

Med det formål at beskytte såvel personer, der arbejder med svineproduktion, som konsumenter af svinekød er anvendelsen af bedøvelsesmidler under skrap kontrol. I EU-lande samt i Norge må bedøvelse kun foretages af en dyrlæge. Landmanden selv må altså kun udføre selve kastrationsindgrebet. Hvert år kastreres omkring 13 mio. smågrise i Danmark. I en artikel på www.epn.dk den 8. marts 2008 anslås det, at det vil kræve omkring 100 dyrlæger på fuld tid at realisere et krav om bedøvelse og dermed dyrlægeassistance i forbindelse med kastration, og det forekommer således at være helt urealistisk at opfylde i praksis. Det skal dog siges, at den samlede svineproduktion under mærket er ganske lille i sammenligning med den konventionelle produktion. Det kan derfor ikke afvises, at et krav om bedøvelse (og dermed dyrlægeassistance) i forbindelse med kastration af frilands- og økologiske grise kan være en mulighed i praksis.

Bedøvelse af hangrise vha. inhalation af anæstesigasser såsom isofluran, halothan og kuldioxid er blevet undersøgt. Brugen af isofluran og halothan anbefales ikke uden brug af et gasevakueringssystem. Tilsvarende evakueringssystemer er ikke nødvendige ved brug af kuldioxid, hvilket gør gasarten mere egnet til praktisk brug af landmanden selv. Kuldioxid har dog vist sig at være aversivt for svin, og der er observeret ubehag (rastløshed og hyperventilering) ved bedøvelse med kuldioxid. Desuden har kuldioxid ikke megen virkning hvad angår reduktion af den stress, der er forbundet med kastration (EFSA Report, 2004). Et hollandsk studie har vist, at der ved brug af 70 % kuldioxid og 30 % ilt er en meget snæver sikkerhedsmargin både mht. koncentrationen af kuldioxid og det tidsrum, hvori grisene indånder gassen. Metoden skal nødvendigvis være sikker for både grise og mennesker. Det er naturligvis uacceptabelt, hvis metoden anvendes på bekostning af grisenes overlevelse og landmændenes helbred. Den hollandske undersøgelse konkluderer derfor, at der er behov for mere forskning, førend metoden kan anvendes i praksis.

(Kluivers-Poodt et al., 2007). Den hollandske dyreværnsorganisation De Dierenbescherming oplyser dog, at der i Holland forskes videre på området, og at det forventes, at de første hollandske grise kan blive kastreret under kuldioxidbedøvelse i løbet af sommeren 2008.

Som alternativ til kirurgisk kastration kan man udføre såkaldt immunokastration, hvor hangrisene vaccineres med GnRH (gonadotropin releasing hormone). Vaccinationen gør, at produktionen af det hormon, som sikrer en korrekt dannelse og funktion af testiklerne og produktion af androstenon, undertrykkes. Det fører til hæmmet testikeludvikling og forhindrer dermed udviklingen af ornelugt. Vaccinationen udføres som en dobbeltvaccination med 4-6 ugers mellemrum. Den sidste injektion gives 4-6 uger før slagtning. Jaros et al. (2004) har fundet, at immunokastrerede grise har et højere indhold af androstenon i fedtvævet og en lidt højere hyppighed af ornelugt end kirurgisk kastrerede grise. Niveaulet var dog lavere end EU's grænseværdi, og Jaros et al. (2004) anbefaler derfor immunokastration frem for kirurgisk kastration. Som ekstra gevinst var kødprocenten højere hos immunokastrerede grise. Tilsvarende fandt Hennessy et al. (2006), at hverken immunokastrerede eller kirurgisk kastrerede grise havde et skatol- eller androstenonniveau over den sensoriske tærskelværdi.

Der er en række ulemper forbundet med immunokastration. For det første virker vaccinationsmetoden også på mennesker, og der er en potentiel risiko for, at en medarbejder injicerer sig selv ved det uheld. Derudover indebærer det faktum, at der er tale om en dobbeltvaccination, at grise udsættes for håndtering og stress forbundet hermed ad to omgange. Endelig er behandlingen omkostningsfuld, og godkendte vacciner er ikke pt. tilgængelige på det europæiske marked, men der er søgt om godkendelse af GnRH-vaccinen 'Improvac' i EU. Vaccination med Improvac er siden 1998 blevet benyttet i Australien og New Zealand (Falk, 2003; Eurogroup, 2007; EFSA Report, 2004). Det har vist sig, at immuniseringen ikke er effektiv hos alle grise. Det betyder, at fraværet af ornelugt hos immunokastrater ikke kan garanteres, med mindre procedurens effektivitet måles hos de enkelte individer – fx i forbindelse med slagtning. Problemet er blot, at der ikke findes nogen tilfredsstillende metode til identificering af ornelugt ved slagtning. Det udstyr, der trods alt i dag anvendes på de danske slagterier til identificering af skatol, er stærkt nedslidt. I EFSA rapporten om kastration fra 2004 pointeres det, at immunokastration ikke kan anbefales, indtil andelen af grise, der ikke er modtagelige for immuniseringen, er fastlagt hos alle de primære genotyper, der anvendes i EU. Hvad angår Dyrenes Beskyttelses mærkeordning, harmonerer immunokastration meget dårligt med et ønske om produktion af medicinfrige grise.

Næringsstoffer og fodersammensætning har vist sig at påvirke forekomsten af ornelugt, idet et højt energiindhold øger hastigheden af kønsmodningen hos intakte hangrise. Et højt energiindhold i foderet øger niveauet af både androstenon og skatol. Omvendt sænkes niveauet af skatol i blod og fedtvæv, hvis foderet indeholder mange kulhydrater med en lav fordøjelighed (fx lupiner). Der er dog en stor individvariation mht. effekten af foder på udvikling af ornelugt (EFSA Report, 2004).

Nyere danske undersøgelser tyder på, at ornelugt – og dermed kastration – helt kan undgås, hvis grisene fodres med cikorierod eller lupin. Begge indeholder sukkerstoffet inulin, der dæmper dannelsen af skatol i grisenes tarmflora. Forskere ved DJF og KVL har fundet, at 25 % rå eller tørrede cikorierødder i foderet reducerede indholdet af skatol markant i blod og spæk. Grise fodret med cikorie havde skatolværdier, der ikke afveg signifikant fra nul. Det havde ingen betydning, om grisene blev fodret med cikorie 1, 2, 3, 4, 6, 8 eller 9 uger før slagtning. Allerede efter tre dages fodring var skatolniveauet i blodet stærkt reduceret. Stigende mængder tørret cikorie i

foderet førte til en proportional reduktion i skatolniveauet. Med den rette koncentration i foderet kan skatol i blod og spæk altså tilsyneladende reduceres til det ønskede niveau. 10 % tørret cikorie i foderet i en uge synes at være nok til, at 99 % af alle hangrise, der slagtes ved 100 kg, ikke udvikler ornelugt (Hansen, 2005). Også fodring med lupin har vist sig at kunne mindske forekomsten af ornelugt. I et forsøg, hvor grise blev fodret med 25 % lupiner i 1 eller 2 uger, fandt man en reduktion i skatolniveauet i både blod og spæk (Hansen et al., 2007). Reduktionen var størst efter fodring i 2 uger. Det anbefales dog at anvende maks. 15 % lupiner i foderet, da en højere procentandel forringer produktionsresultaterne (dvs. daglig tilvækst, foderenheder per kg tilvækst og slagtevægt). Overordnet synes fodring med cikorie og lupin således at have et stort potentiale mht. at undgå ornelugt og dermed kastration af hangrise. Dog må man forvente, at der stadig vil være problemer med aggression, opspring osv., hvis intakte grise fodres med cikorie/lupin og slagtes ved en normal slagtevægt.

Undersøgelser har vist, at korrelationen mellem skatol- og androstenonkoncentrationen på den ene side og slagtevægten på den anden er ret lav. Fx viste resultaterne fra en norsk undersøgelse, hvor intakte hangrise blev slagtet ved 53-62 kg, at både skatol- og androstenonniveauet var højere end tærskelværdien (EFSA Report, 2004). Alligevel er det foreslået, at ornelugt kan undgås, hvis ikke-kastrerede hangrise slagtes ved en tidligere alder og lavere vægt - dvs. inden kønsmodning. Hangriseproduktion har, ud over at man undgår det smertefulde kastrationsindgreb, en række produktionsmæssige, kødkvalitetsmæssige og miljømæssige fordele. Hangrise har en 12 % bedre foderudnyttelse, en op til 10 % højere daglig tilvækst, en lavere fedtaflejring, en bedre proteinaflejring samt ca. 14 % lavere udskillelse af gyllenitrat per kg produceret kød (Laue, 1994). Af ulemper ved hangriseproduktion kan nævnes aggression og opspring. Fx ser man i England voldsomme kampe mellem intakte hangrise i forbindelse med sammenblanding, under transport og på slagteriet. Opspring kan, især når hangrisene nærmer sig slagtevægt, medføre benskader og andre skader på de grise, der springes på. Det er særligt underlegne individer, der lider under problemer med opspring og aggressivitet.

Hvad angår udviklingen af ornelugt, så tyder undersøgelser på, at hvis ukastrede hangrise holdes i såkaldte "birth to slaughter"-systemer, hvor de opstaldes med deres egne kuldsøskende fra fødsel til slagtning, hæmmes initieringen af hangrisenes kønsmodning, hvorved niveauet af androstenon og evt. skatol reduceres (EFSA Report, 2004). Desuden er det sandsynligt, at kønsopdeling kan mindske udviklingen af ornelugt. Nogle sogrise kommer nemlig i brunst før slagtning, og kønsudviklingen stimuleres muligvis, når hangrisene opstaldes med sogrise i brunst. Kønsvis opstaldning kan derfor tænkes at forsinke hangrisenes kønsudvikling. For at metoden er effektiv, skal der dog formentlig være stor afstand mellem stier med hhv. so- og hangrise.

I relation til den eksisterende viden om hangriseproduktion skal det nævnes, at Dyrenes Beskyttelse fra 2006 til ultimo 2008 deltager i det økologiske forskningsprojekt "Svin. Nye sæsonbaserede svinekødsprodukter" under innovationsloven. Formålet er at undersøge det kommercielle grundlag for afsætning af sæsongrise med vægt på sporbarhed inden for princippet "fra bonde til kunde". Sæsongrise vil sige, at hangrisene slagtes som små ved 40-60 kg, hvor risikoen for ornelugt er lille, at sogrisene slagtes ved en højere vægt end normalt, og endelig at forstelægssoen tænkes ind i kødproduktionen. Ved sæsonproduktion samles faringerne om foråret. I projektet opstaldes grisene i "birth to slaughter"-systemer (se ovenfor). Kødprodukter fra den lille hangris og den store sogris vil være tilgængelige hhv. sommer og vinter. Opgørelser over projektforløbet i 2007 viste, at der kun blev solgt i alt 20 grise som små hangrise (dvs. ved en vægt på 40-60 kg). Herudover blev 11 hangrise solgt ved 60-70 kg. 5 af disse 11 grise havde udviklet ornelugt, selv

om de blev slutfodret med 20 % lupin. Projektgruppen erfarede i 2007, at en beslutning om at undlade kastration af hangrise indebærer en risiko for store tab, hvis de ikke kan afsættes som ukastrerede hangrise (Tilskudsregnskab 2007).

Sæsongriseproduktion må i høj grad betragtes som en nicheproduktion, idet kødprodukterne ikke er permanent tilgængelige i butikkerne.

Kastration kan også helt undgås ved at anvende kønssorteret sæd, således at der kun produceres hungrise. Kønssorteringen af sæd hos svin og selve insemineringen er dog ikke effektiv nok på nuværende tidspunkt til, at metoden kan implementeres i praksis. Nicolai Nørgaard, direktør i DSP, udtaler i en artikel på www.epn.dk den 8. marts 2008, at DSP er ved at udvikle en ny teknologi til kønssortering af sæd, men at der går to år, inden systemet er færdigudviklet. Desuden er Dyrenes Beskyttelse holdning til kønssortering af sæd som udgangspunkt negativ ud fra en dyreetisk vinkel - både inden for svineproduktion og inden for fx kvægproduktion, hvor aflivning af Jersey-tyrekalve lige efter fødslen kunne undgås ved kønssortering af sæden.

Forskning har påvist en genetisk indvirkning på skatolniveauet hos grise – herunder variationer i fedtvævet skatolniveau hos forskellige racer og tilstedeværelsen af et specifikt gen, der påvirker udviklingen af ornelugt som respons på skatol. Skatol dannes ud fra stoffet tryptofan og er et produkt af bakterieaktiviteten i tyktarmen. Det højeste niveau af skatol i fedtvævet ses typisk hos racerne Meishan og Landrace, mens racerne Yorkshire, Hampshire og Duroc har det laveste niveau. Androstenon dannes i testiklerne ud fra pregnenolon, androgener og oestrogen, når hangrisene bliver kønsmodne. Der er dog en meget stor variation mellem hangrise mht. androstenonniveauet i fedtvævet. Som tidligere nævnt har kun en mindre procentandel af intakte hangrise et øget niveau af androstenon i fedtvævet ved slagtevægt. Desuden er der store forskelle mellem forskellige racer mht. androstenonniveauet. Intakte Duroc-hangrise har typisk høje koncentrationer af androstenon. Androstenonniveauet i fedtvævet er i højere grad under genetisk kontrol end skatolniveauet. Derfor vil genetisk selektion formentlig være mere effektiv mht. at sænke androstenonindholdet, mens fodersammensætning vil være mere effektiv mht. at sænke skatol-indholdet (EFSA Report, 2004). Der er dog stadig behov for forskning på området.

Problemet med ornelugt kan tænkes løst ved identificering af slagtekroppe med et uacceptabelt højt niveau af ornelugtfremkaldende stoffer. I dag kan man på danske slagterier måle mængden af skatol i spækket vha. en on-line metode (EFSA Report, 2004). På den måde kan kød med ornelugt med rimelig sikkerhed frasorteres. Begrænsningen er dog, at mængden af androstenon ikke måles, og at der kun kan testes 180 prøver per time. Desuden er det anvendte apparatur nedslidt. Hvad angår selve frasorteringen af slagtekroppe, skal man endvidere være opmærksom på, at frasorterede slagtekroppe giver en lavere afregning til landmanden. En nyere metode med en såkaldt "elektronisk næse" (et kemisk sansesystem) vil muligvis i fremtiden kunne bruges til at identificere kød med ornelugt.

Dyrenes Beskyttelse har i den seneste tid været involveret i flg. aktiviteter på kastrationsområdet:

- 1) I 2007 deltog Dyrenes Beskyttelse i en spørgeskemaundersøgelse som led i EU-projektet PIGCAS. Projektet har til formål at indsamle information om relevante interesseorganisationers attitude i forhold til kastration af grise, indsamle information om kastration i praksis, evaluere forskningsarbejde og anden information mhp. at undersøge de forskellige alternativer til kirurgisk kastration uden bedøvelse og endelig at integrere den indsamlede information og evaluering i en rapport til støtte for politiske beslutninger i EU.

- 2) Fra 2006 til ultimo 2008 deltager Dyrenes Beskyttelse i det økologiske forskningsprojekt "Svin, Nye sæsonbaserede svinefødsprodukter" (se beskrivelsen ovenfor).
- 3) Dyrenes Beskyttelse udarbejdede i 2007 en "Aktionsplan for udvikling af svineopdræt på friland". Et af formålene med aktionsplanen er at undgå kastration i frilandproduktionen og i den økologiske produktion under mærket. I aktionsplanen fremhæves det, at det skal være muligt at producere hangrise med høj kødkvalitet uden at gå på kompromis med dyrevelfærd. Derfor skal der undersøges og afprøves metoder til begrænsning af ornelugt uden brug af kastration.

Med to indslag i DR1-nyhederne hhv. den 12. marts og den 6. april 2008 blev der for alvor sat fokus på kastration af grise i Danmark. På spørgsmålet i indslaget den 12. marts om, hvorvidt kastration uden bedøvelse nu vil stoppe, svarede ministeren ja.

Det er således tvingende nødvendigt, at der overvejes alternativer til kastration uden bedøvelse inden for produktion af svin under mærkeordningen. Det er dog vigtigt, at ophør med kastration ikke indebærer nye problemer med dyrevelfærd eller med landmandens og forbrugernes sikkerhed. Der synes at være to løsninger inden for produktion under mærkeordningen hvad angår problemet med kastration, som kan implementeres uden yderligere forskning og udvikling:

- 1) Kastration under bedøvelse samt efterfølgende smertebehandling (dvs. kastrationsindgrebet accepteres fortsat).
- 2) Slagtning af hangrise inden kønsmodning (dvs. kastrationsindgrebet accepteres ikke).

I relation til produktionen under mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse" er det besluttet at tage følgende initiativer:

- Dyrenes Beskyttelse udfører i efteråret 2008 et pilotprojekt, som har til formål at belyse, om der udvises mere aggression i flokke af ukastrede hangrise end i flokke af kastrede grise.
- Dyrenes Beskyttelse har ansøgt Fonden for Økologisk Landbrug om støtte til et projekt, hvis formål er at kunne anvise produktionsmetoder, som muliggør en dyrevelfærds- og spisekvalitetsmæssig acceptabel hangriseproduktion, således at kastration kan undgås. I projektet skal slagtealderens betydning for dyrevelfærd og risikoen for ornelugt i et sæsonbaseret produktionssystem undersøges. Desuden skal det undersøges, om kønsvist opstaldede hangrise har velfærdsproblemer som fx aggression.

Med udgangspunkt i resultaterne i disse initiativer vil der inden udgangen af 2009 taget beslutning om at stoppe om formentlig at stoppe for kastration af svin i produktionen under mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse".

Dyrenes Beskyttelse finder at der senest den 1. januar 2010 skal være et krav om smertebehandling for kastrationen.

Dyrenes Beskyttelse finder, at der foreligger en så stor viden, og der er taget så mange initiativer i andre lande, at der skal indføres et lovkrav allerede nu om, at kastration af svin ophører senest i 2014.

Med venlig hilsen

Per Jensen
Præsident

Ole Münster
Direktor